

"YASHIL IQTISODIYOT
VA TARAQQIYOT"

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI:
"O'ZBEKISTON – 2030" STRATEGIYASI

23-24
OKTYABR

23-24
OCTOBER
2025

2030
UZBEKISTAN
STRATEGY

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI

IV GLOBAL VA
UZBEKISTON –
2030 STRATEGIYASI
DUNYO
IQTISODIYOT
TRENDLARI
2025

FORUM

GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI:
"O'ZBEKISTON – 2030" STRATEGIYASI

GLOBAL AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS: "UZBEKISTAN-2030" STRATEGY

ГЛОБАЛЬНЫЕ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ТЕНДЕНЦИИ:
СТРАТЕГИЯ «УЗБЕКИСТАН –2030»

YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

2025

ELEKTRON ILMIY JURNAL

MAXSUS SON

- MACROECONOMIC STABILITY
- LABOR MARKET IN THE GREEN ECONOMY
- GLOBAL ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
- GREEN INVESTMENT AND FINANCING
- GREEN TECHNOLOGIES
- ECO-TOURISM
- GREEN INNOVATIONS

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

TASHKENT
STATE
UNIVERSITY OF
ECONOMICS

2nd CONFERENCE
BANKING /
FINANCIAL
DIRECTION
THE PRIVATE

BANK-MOLIYA TIZIMI
VA XUSUSIY SEKTORNI
RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI

2030

**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

(MAXSUS SON)

TOSHKENT–2025

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

ISBN: 978-9910-8110-8-1

UO'K: 004.89(575.1)(062)

KBK: 32.813(5O')ya1

T 97

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayeich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INNOVATSION SIYOSATNI AMALGA OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI – OLIY TA'LIM TRANSFORMATSIYASI, RAQAMLI MODERNIZATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARI.....	13
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich	
O'ZBEKISTON YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHI: ZARURAT, MAQSADI VA AYRIM MUAMMOLARI, YECHIMLAR	16
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna	
FAN, TA'LIM VA ISHLAB CHIQARISHDAGI SO'NGGI TENDENSIYALAR VA INNOVATSIYALAR	25
To'ychiyev Olimjon Alijonovich	
QURILISH TASHKILOTLARIDA KREDITGA LAYOQATLILIKNI BAHOLASHNI RAQAMLASHTIRISH	30
Mavlanov Normo'min Normamatovich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA DAVLAT XARIDLARINI SAMARALI TASHKIL ETISHDA ELEKTRON SAVDOLARNING AHAMIYATI.....	37
Turabov Sarvar Abdumalikovich	
O'ZBEKISTONNI MINTAQAVIY TA'LIM VA ILM-FAN HABIGA AYLANDIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	41
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
HUDUDIY RIVOJLANISH STRATEGIYALARIGA INNOVATSION KOMPONENTLARNI INTEGRATSIYA QILISH USULLARI	46
Muminov Fazliddin Xusniddin o'g'li	
OROL DENGIZI MEROSI: EKOLOGIK FOJIANI BARQAROR EKOTURIZM IMKONIYATLARIGA AYLANDIRISH	52
Zufarova Nozima	
KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	60
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
O'ZBEKISTONDA ISHCHI KUCHI BOZORINING TAKRORIY AMAL QILISHINING NAZARIY JIHATLARI	66
Mamaraximov B.E.	
BANK-MOLIYA TIZIMIDA QIMMATLI QOG'OZLAR VA MOLIYAVIY INSTRUMENTLARDAN FOYDALANISH ORQALI GAROV DIVERSIFIKATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	70
Xolbozorov Husniddin Norbek o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TO'QIMACHILIK SANOATIDA MARKETINGNING INNOVATSION KONSEPSIYALARI.....	76
Jumayev Olimjon Sadulloyevich, Axmedova Shoxsanam Sindbod qizi	
SAVDO KORXONALARIDA EKOLOGIK MAHSULOTLARNI TARG'IB QILISH VA SOTISHNI RAG'BATLANTIRISH USULLARI	84
Jalalova Dildora Jamolovna	
DIRECTIONS OF FORMING AND PROVIDING A COMPETITIVE EXPORT-ORIENTED ECONOMY IN UZBEKISTAN	87
Asatullaev Khurshid Sunatullaevich, Nasirkhodjaeva Dilafruz Sabitkhanovna, Abdullayeva Madina Kamilovna	
FROM SCIENCE TO BUSINESS: HOW UNIVERSITIES STIMULATE INNOVATION	94
Prof. A. Bobozhonov, Prof. A.M. Shatre, Assoc. Prof. V. Kirilova Vladimirova, prof. R.Kh. Karlibaeva	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF GREEN TECHNOLOGIES IN UZBEKISTAN BASED ON ADVANCED INTERNATIONAL EXPERIENCE	100
Otamuratov Sarvar	
SPECIFIC FEATURES OF MIGRATION FROM UZBEKISTAN AND PROSPECTS FOR ORGANIZATIONAL IMPROVEMENT	105
Sabirova Lola Shavkatovna, Shaislamova Nargiza Kabilovna	

KORXONA BARQAROR AXBOROT TIZIMINI YARATISH QIYINCHILIKLARI.....	112
Abidov Abdujabbar Abduxamidovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIGA FOIZ RISKINING TA'SIRI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	119
Isakov.J.Ya	
CREATION OF A MECHANISM FOR THE DEVELOPMENT AND INTRODUCTION OF A MODEL OF COMPLETE TRANSITION TO THE NETZERO ENERGY SYSTEM IN UZBEKISTAN	127
Makhmudova Guljakhon N., Gulomova Nigora Farxadovna	
УСИЛЕНИЕ ВОЗДЕЙСТВИЯ ХОЗЯЙСТВЕННОГО МЕХАНИЗМА НА СТОИМОСТНУЮ ОЦЕНКУ ОСНОВНЫХ ФАКТОРОВ ПРОИЗВОДСТВА.....	133
Алишер Расулев, Сергей Воронин	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ГЛОБАЛИЗАЦИИ В РАЗВИТИИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА: ПЕРСПЕКТИВА И ПРИКЛАДНЫЕ РЕШЕНИЯ ДЛЯ ИХ ПЕРЕХОДА К МСФО.....	143
Эргашева Шахло Тургуновна	
DEVELOPMENT PROSPECTS OF AGRICULTURAL ECONOMIC ACTIVITY UNDER DIGITAL TRANSFORMATION	151
Boburjon Vafoev	
ENERGETIKA TIZIMIDAGI KORXONALAR MOLIYAVIY HOLATINING TAHLILI.....	157
Matnazar Yusupovich Raximov	
АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА В РЕСПУБЛИКЕ	162
Очилова Хилола Фармоновна	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI TAKOMILLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR	167
Abdullayev Suyun Artikovich	
THE INTERCONNECTION BETWEEN DIGITAL LEARNING PLATFORMS AND THE DIGITAL ECONOMY.....	171
Kuchkarov Takhir Safarovich, Kholmonov Shodiyor Karshiboyevich	
BANK-MOLIYA TIZIMI VA XUSUSIY SEKTORNI RIVOJLANTIRISHDA YANGI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA BANK FAOLIYATINI RAQAMLASHTIRISH IMKONIYATLARI	174
Norov Akmal Ruzimamatovich	
РАЗВИТИЕ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА В РАМКАХ ПЕРСПЕКТИВ ВСТУПЛЕНИЯ ВО ВСЕМИРНУЮ ТОРГОВУЮ ОРГАНИЗАЦИЮ	180
У.А.Юлдашева	
ЗЕЛЕННЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ - ПУТИ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕННОГО РОСТА В РАМКАХ УСТОЙЧИВОЙ ЭКОНОМИКИ	185
Дехканова Наргиза Шарифовна	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ АУДИТ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	192
Ходжаева М.Х.	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	199
Akbarova Barno Shuxratovna	
SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH THROUGH TOURISM UNDER THE GREEN ECONOMY FRAMEWORK	204
Jumayev Akbar Mahmudovich	
MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA BANK TIZIMINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	210
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQAVIY SANOAT KORXONALARIDA KORPORATIV MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OPTIMALLASHTIRISH	216
Matrizayeva Dilaram Yusupbayevna	
UZBEKISTAN AT THE CROSSROADS OF HISTORY AND GREEN INNOVATION: FROM THE GREAT SILK ROAD TO A SUSTAINABLE FUTURE	220
Avalova Gulshod Murodullayevna	

ГЛАВНЫЕ ВЕКТОРЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	226
Абдуллаева М.К.	
ENVIRONMENTAL MANAGEMENT IN THE INDUSTRIAL CLUSTERS SYSTEM IN UZBEKISTAN: MODERN TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS.....	233
Kholikova Rukhsora Sanjarovna	
HUDUDDAGI KICHIK BIZNESNING SAMARALI TARKIBIY TUZILMASINI SHAKLLANTIRISHDA MUTASSADI TASHKILOTLARNING O'ZARO UYG'UN HARAKATINI TASHKIL ETISH.....	239
Sharipov Kuvondik Baxtiyorovich	
BUSINESS ANALYTICS IN HISTORICAL PERSPECTIVE: LESSONS FROM THE INDUSTRIAL REVOLUTION TO THE DIGITAL AGE	246
Burhanova Sabo Tulanovna	
"COST ENGINEERING"NING NAZARIY ASOSLARI VA UNI IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI.....	252
Zayniddinova Umida Djalalovna	
FEATURES AND WAYS OF FURTHER DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY.....	256
Kobilov Alisher, Majidova Irodahon	
ПИЩЕВАЯ ИНДУСТРИЯ УЗБЕКИСТАНА: АГРАРНЫЙ ИМПУЛЬС, ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ И ЦЕНОВАЯ КОНЪЮНКТУРА.....	263
Юлдашев Голибжон Тургунович, Элдорбеков Гофурбек Искандарбек угли	
INCOME INEQUALITY AND MACROECONOMIC DETERMINANTS IN UZBEKISTAN: AN EMPIRICAL ANALYSIS	273
Muhammad Eid Balbaa, Marina Sagatovna Abdurashidova	
РЫНОК ТРУДА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	276
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
EKOLOGIK QO'RIQXONALARDA MONITORING JARAYONLARINING IQTISODIY VA TASHKILIY ANAMIYATI	282
Homidov Hamdam Hasan o'g'li	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	288
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
SUSTAINABLE TOURISM AND BIODIVERSITY PROTECTION: CASE OF UZBEKISTAN WITHIN THE UNESCO WORLD HERITAGE FRAMEWORK.....	294
Yuldasheva Dilnoza Ulugbekovna	
ПРАКТИЧЕСКОЕ ПРИМЕНЕНИЕ НЕЙРОМАРКЕТИНГА НА МАРКЕТПЛЕЙСАХ (WILDBERRIES, UZUM MARKET, ЯНДЕКС МАРКЕТ)	300
Юлдашев Жамшид Абрарович	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА КАК СТИМУЛ РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА УЗБЕКИСТАНА.....	309
Шаюсупова Наргиза Тургуновна	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANISHI O'ZBEKISTONNING XALQARO SAVDOSIGA VA IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TAHDID SIFATIDA.....	315
Mamatov Mamajan Ahmadjonovich	
SUG'URTA TASHKILOTLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA INNOVATSION SUG'URTA MAHSULOTLARINI JORIY QILISH MASALALARI	321
Xalikulova Gulzada Tadjimuratovna	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT BOZORIDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH ORQALI BARQAROR ISTE'MOLNI RAG'BATLANTIRISH	333
Eshmatov Sanjar Azimqulovich	
ИННОВАЦИОННЫЕ ЗЕЛЁНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В РАЗНЫХ ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ ОПЫТ И НАЦИОНАЛЬНАЯ ПРАКТИКА	337
Назарова Ра'но Рустамовна, Мусаева Гавхар Ахматжон кизи	
YASHIL IQTISODIYOTDA MEHNAT BOZORI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI	343
Homidjonov Fozilxon Umarxon o'g'li, Haydarov Kamoliddin Baratovich	

GREEN INVESTMENT: PATHWAYS TOWARD A SUSTAINABLE FUTURE.....	348
Odilova Sitara Sayfitdin kizi	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	351
Kutbitdinova Mohigul Inoyatovna	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA YASHIL TEXNOLOGIYALAR VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING BARQAROR RIVOJLANISHGA TA'SIRI	356
Metyakubov Azamat Djumanazarovich	
ELEKTR SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	361
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
УЧЕТ ЗАТРАТ И МЕТОДЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ В НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ	368
Махкамова Саида Гайратовна	
MILLIY HISOBLAR TIZIMIDA INTELLEKTUAL MULK MAHSULOTLARINI MAKROIQTISODIY DARAJADA HISOBGA OLISHNING METODOLOGIK ASOSI.....	375
Sunnatov Muxtor Ne'matovich	
RENEWABLE ENERGY AND MACROECONOMIC STABILITY IN CENTRAL ASIA: PATHWAYS WITHIN THE GREEN ECONOMY	382
Khabibullo Abdullaev	
JAHON SUG'URTA AMALIYOTI ASOSIDA O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORIDA YANGI RIVOJLANISH YO'NALISHLARI.....	387
Abdimom'ina Saodat Taxirjonovna	
INTEGRATING DATA SCIENCE INTO GREEN FINANCING AND ECO-INNOVATIONS: ACHIEVING THE GOALS OF UZBEKISTAN-2030	397
Norboev Odil Abraevich, Kungratov Ilmurod Kuzibay ugli	
O'ZBEKISTONDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHINI DIVERSIFIKATSIYALASH AMALIYOTI VA ISTIQBOLLARI	404
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li	
СОЗДАНИЕ ЗЕЛЕННОГО ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО КОРИДОРА В ЕВРОПУ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ АЗЕРБАЙДЖАНА, КАЗАХСТАНА И УЗБЕКИСТАНА.....	411
Лала Гамидова Адиль, Арзуман Гусейнов Айдын	
MAHALLA TIZIMIDA AHOLINI OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARIGA BO'LGAN ISTE'MOL TALABLARI MODEL.....	419
S. Qulmatova	
AHOLI ICHKI MIGRATSIYASINING MEHNAT BOZORIGA TA'SIRINI STATISTIK O'RGANISH	427
Mirolimov Mirislon Mirshokir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI	434
Jumaniyozova Mukaddas Yuldashevna	
ЗЕЛЁНЫЕ ФИНАНСЫ: ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНА	438
Фаттахова Муниса	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASI FAOLIYATINI DAVLAT TOMONIDAN MUVOFIQLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	444
Tuxtamishev Shodimurod Qurbonboyevich	
MARKETING TADQIQOTLARI ASOSIDA MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH	452
Xojiyev Elshod Yoqub o'g'li	
СПОСОБЫ УПРАВЛЕНИЯ НАУЧНЫМИ УЧРЕЖДЕНИЯМИ В ЦЕЛЯХ ПЕРЕХОДА НА РАЗРАБОТКУ ЗЕЛЕННЫХ ИННОВАЦИЙ	459
Юдаков Александр Андреевич	
O'ZBEKISTONNI JAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'LISHINING OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHGA TA'SIRI	466
Axmedova N.A.	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KLASTERLAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMI	471
Sherkulov Shohruh Erkin o'g'li	
DEVELOPMENT SCENARIOS OF UZBEKISTAN'S ACTIVE LABOR FORCE UNTIL 2030 AND THEIR ECONOMIC IMPLICATIONS	476
Ganiev Bakhtiyor Zulfikor ugli, Rakhmonov Bekzod Sharibjon ugli	
РАЗВИТИЕ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ КАК ФАКТОР СТИМУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ ЖЕНЩИН В УЗБЕКИСТАНЕ	481
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
YASHIL ENERGETIKA VA UNING IQTISODIY TARAQQIYOTDAGI O'RNI	488
Babadjanova Malika Ruzimova	
BENCHMARKING IN THE AUTOMOTIVE INDUSTRY: STRATEGIES FOR SUSTAINABLE COMPETITIVENESS	492
Abdurashidova Nigora	
УЗБЕКИСТАН СТРЕМИТСЯ К УСТОЙЧИВОМУ ЭКОНОМИЧЕСКОМУ РОСТУ, ВНЕДРЯЯ ПРИНЦИПЫ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ	498
Сагдуллаева Гулнора Ботыровна	
O'ZBEKISTONDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN KOMPANIYALARNING GLOBAL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI	502
Sharipov Ixtiyor Baxtiyorovich	
ZAIF BANDLIK DAN UNUMLI BANDLIK SARI TRANSFORMATSIYA: O'ZINI O'ZI BAND QILISH	507
Qurbonov Samandar Pulatovich	
ВОЗОБНОВЛЯЕМАЯ ЭНЕРГИЯ В ГЛОБАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕКУЩИЕ ТЕНДЕНЦИИ И БУДУЩЕЕ РАЗВИТИЕ	514
Меҳрибан Самедова Тофик	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISHGA TA'SIRI	521
Zafar Alisherovich Mamadiev, Nodira Isametdinovna Xasanxonova	
SAVDO KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA INTEGRATSIYA QILISH MEKANIZMLARI	526
Ablazov Lazizbek Abdiquosimovich	
TIJORAT BANKLARINING TRANSFORMATSIYASI JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH	530
Ziyadullaev Z.	
TO'LOV TIZIMI KONSEPTUAL MODELINING SHAKLLANISH TAMOIYILLARI	537
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
STAFF PERFORMANCE EVALUATION BASED ON KPI SYSTEM INDICATORS	546
Rakhmatullaeva Shakhnoza Khamidovna, Sadriddinova Sevinchkhon	
SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY IN THE CONTEXT OF GLOBAL ECONOMIC TRENDS	555
Svetlana Yurievna Shatokhina	
MILLIY TARBIYA OMILLARI VA MILLIY MADANIY YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA O'QUV TASHABBUSKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-AMALIY ASOSLARI	560
Azimova Nilufar Nuriddinovna	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI TA'MINLASHDA BANK RESURLARINING ROLI	567
Xodjayeva Jeyrona Ravshonbek qizi	
O'QUV DASTURINI INTEGRATSIYALASH VA YASHIL KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISH: AKADEMIK VA SANOAT O'RTASIDAGI TAFOVUTNI YOPIISH	572
Qo'ziqulova Dilfuzaxon Maxammatisaqovna	
DIGITAL TRANSFORMATION AND DIGITAL PLATFORMS AS A KEY FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS ENTITIES	580
Rizayeva Nilufar Oblakulovna	

IQTISODIY OLIY TA'LIMDA STRATEGIK INNOVATSIYALAR: YASHIL KO'NIKMALARNI MILLIY VA GLOBAL BARQARORLIK MAQSADLARI BILAN MUVOFIQLASHTIRISH	585
Xasanova Zarina Maxamadaliyeva	
MARKAZIY OSIYODA YASHIL IQTISODIYOT: BARQAROR RIVOJLANISH YO'LIDAGI TO'SIQLAR VA ISTIQBOLLAR.....	594
Aminov Shovkat O'ktam o'g'li	
ПЕСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	598
Саидахмедова Аида Мирзаевна	
ПОВЫШЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ И СНИЖЕНИЕ РИСКОВ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ НА ОСНОВЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ ТРАНЗАКЦИЙ В ФИНАНСОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМАХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СОВРЕМЕННЫХ СИММЕТРИЧНЫХ КРИПТОСИСТЕМ.....	605
Раҳимбердиев Қ.Б.	
ИНТЕГРАЦИЯ ФИНАНСОВЫХ И СТРАХОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ ДЛЯ СТИМУЛИРОВАНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА	612
Ш.Ф.Кобилжонова	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КАПИТАЛА ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ	618
Д.А.Юлдашева	
РОЛЬ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И СТРАХОВЫХ МЕХАНИЗМОВ В СТИМУЛИРОВАНИИ РАЗВИТИЯ ЧАСТНОГО СЕКТОРА	624
Г.Т.Ахмедова	
SUG'URTA BOZORI FAOLIYATINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TRANSFORMATSIYALASH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	630
Saidov Farrux Faxriddinovich	
OPPORTUNITIES TO ENSURE SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE ENERGY SECTOR THROUGH THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY.....	635
Ulashov Aliboy Rashid ugli, Istamova Nasiba Narzillo kizi	
INKLYUZIV OLIY TA'LIMDA MUSTAQIL ISHLASH JARAYONINI TASHKILLASHTIRISH	641
Akbarova Kamola Abdujabbor qizi	
YOUTH-DRIVEN PATHWAYS TO GREEN EMPLOYMENT: A THEORETICAL EXAMINATION OF INCLUSIVE ECONOMIC STRATEGIES	646
Suvpulatov Ozodjon Alijon ugli	
KICHIK BIZNES INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY TAJRIBALAR VA UNING O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI	651
Botirova Xulkar Olimjonovna	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH KLASSTERLARI: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YONDASHUVLAR.....	655
Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi	
BIOTECHNOLOGICAL SOLUTIONS IN URBAN PLANNING: OPPORTUNITIES AND LIMITATIONS OF "LIQUID TREES"	660
Nosirkulov Asadjon Ahmadjon ugli	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINING O'RNI.....	663
Fayziyeva Dilso'z Bahodirovna	
KREDIT PORTFELIDA MUAMMOLI KREDITLAR ULUSHINI KAMAYTIRISH YO'LLARI	668
Salixova G.J	
O'ZBEKISTONDA KANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	672
Boboyorova Maftuna Xaqqul qizi, Boboyorov Islombek Xaqqul o'g'li	
OLIY TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	675
Xusniddinov Yorqinjon Muhiddin o'g'li	

MODA SANOATIDA CRM TIZIMLARINI ELEKTRON SAVDO PLATFORMALARI BILAN UYG'UNLASHTIRISHDAGI TO'SIQLAR	679
Xalilova Nafisa Komilovna	
ENHANCING FOREIGN ECONOMIC RELATIONS AS A DRIVING FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY	683
Khaitova Feruza Bahrom kizi	
MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARIDA XORIJIY INVESTITSİYALARNING QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIGA TA'SIRI	687
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
BUXORO VILOYATIDA HUNARMANDCHILIK FAOLIYATINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI: TAHLIL VA ISTIQBOLLAR.....	693
Ravshanova Gulchexra Ravshanovna	
SANOATNI RIVOJLANTIRISHNING MEXANIZMLARI TURLARI VA OLIMLARNING YONDASHUVLARI	698
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNING XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI.....	703
Norova Nozima Nabiyeвна	
O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA REAL SEKTORNI KREDITLASH MEXANIZMLARINI SAMARALI JORIY ETISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJIGA TA'SIRI.....	709
Abduxomidov Ikromjon Maxamadin o'g'li	
MOLIYA TIZIMIDA BOJ-TARIF SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI (OZIQ-OVQAT IMPORTI MISOLIDA).....	715
Rizaev Mirmahmud Xotamjanovich	
YASHIL MARKETING VA ESG INTEGRATSIYASI: STATISTIK TAHLIL VA BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	721
Charos G'ayratova	
ИННОВАЦИОННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО КАПИТАЛА ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ.....	727
Г.А.Хайитбаева	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA TIJORAT BANKLAR TOMONIDAN TADBIRKORLIK FAOLIYATINI KREDITLASH.....	734
Tajiddinov Jamshiddin Shamsutdinovich	
IQTISODIYOTNING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASIGA XORIJIY INVESTITSİYALAR TA'SIRINI BAHOLASH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	738
Shodiboyeva Dilzoda Farhodjon qizi	
MOLIYA TIZIMI BARQARORLIGI VA BUDJET TUSHUMLARINI OSHIRISHDA TASHQI IQTISODIY FAOLIYATNING AHAMIYATI.....	743
Aktamov Akbarjon Aslan o'g'li	
ENSURING SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY: AN ECONOMETRIC ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CARBON EMISSIONS AND ECONOMIC DEVELOPMENT.....	748
Shakhriddinova Sitara Tolibjon kizi	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH JARAYONIDA TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSİYA LOYIHALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ESG TAMOYILLARINING ROLI	760
Ostonaqulova Gulchehraxon Muhammadyoqub qizi	
YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA SANOAT KORXONALARIDA YETKAZIB BERISH STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	769
Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich	
YASHIL IQTISODIYOT KONTEKSTIDA MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI MUSTAHKAMLASH: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI.....	776
Isroilov Islomiddin Kamoliddin o'g'li	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SPORT TASHKILOTLARINING YANGI BIZNES MODELLARINI ISHLAB CHIQISH	782
G'ulomov Musirmon	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTISIYALARNI JALB ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI	786
Sharipova Shahnoza Baxtiyorovna	
O'ZBEKISTONDA INVESTISIYA MUHITIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA INVESTISIYALARNING IQTISODIYOTGA JALB ETILISH HOLATI TAHLILI	795
Karimova Qunduz Atanazarovna	
O'ZBEKISTON TURISTIK XIZMATLAR BOZORIDA BANDLIK TRANSFORMATSIYASINI VA UNI TARTIBGA SOLISH HOLATINI TAHLIL QILISH	804
To'xtayeva Xurshida Farxodovna	
INVESTITSIYA LOYIHALARIGA TA'SIR QILUVCHI INVESTITSIYA RISKLARINI BAHOLASH	811
Zohidova Ruxsora Komiljon qizi	
ТИПЫ НАЦИОНАЛЬНЫХ ФИНАНСОВЫХ РАЗВЕДОК: ОСНОВНЫЕ РАЗЛИЧИЯ, ФОРМЫ И МЕТОДЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	817
Эсанов Шохрух Отабекович	
FACE RECOGNITION PROGRAM IN PYTHON	823
Khurramova Maftunakhon Zhurabekovna, Khurramov Azizjon Bakhodir ugli	
FORMATION OF ACCOUNTING POLICY FOR INTANGIBLE ASSETS	827
Farxod T. Abduvaxidov, Ramazon A. Abdurakhmanov	
O'ZBEKISTON EKSPORT TARKIBINI YUQORI QO'SHIMCHA QIYMATLI MAHSULOTLARGA O'TKAZISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	834
Raximov Eshmurod Normuradovich	
EKSPORT FAOLIYATIDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	838
Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi	
TURIZM KLASSTERLARIDA TIBBIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	841
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi Farxodova Shohnoza Umidbek qizi	
O'ZBEKISTON HAVO TRANSPORTI TIZIMINING JAHON IQTISODIYOTIDAGI O'RNI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	850
Azimova Moxinur Nozimovna	
ОЦЕНКА СОВРЕМЕННОГО СОСТОЯНИЯ КАЧЕСТВА ОБСЛУЖИВАНИЯ В МАЛЫХ ГОСТИНИЦАХ ТАШКЕНТСКОЙ ОБЛАСТИ	856
Гаппарова Майрамхон Зафар кизи	

MOLIYA TIZIMI BARQARORLIGI VA BUDJET TUSHUMLARINI OSHIRISHDA TASHQI IQTISODIY FAOLIYATNING AHAMIYATI

Aktamov Akbarjon Aslan o'g'li

TDIU mustaqil izlanuvchi

Annotatsiya: Ushbu maqolada moliya tizimi barqarorligini ta'minlash va budjet tushumlarini oshirishda tashqi iqtisodiy faoliyatning ahamiyati tahlil qilingan. Jahon bozorida integratsiya jarayonlari, tashqi savdo munosabatlari va ularning davlat moliyaviy barqarorligiga ta'siri yoritilgan. Xususan, eksport va import operatsiyalari orqali valyuta tushumlarini ko'paytirish, tashqi iqtisodiy faoliyatdan olinadigan bojxona to'lovlari va soliq tushumlari davlat budjeti daromadlarini shakllantirishda muhim omil sifatida ko'rib chiqilgan. Shu bilan birga, tashqi iqtisodiy faoliyatning xususiy sektor rivojlanishiga ijobiy ta'siri, ya'ni yangi ish o'rinlari yaratilishi, investitsiyaviy muhitni yaxshilash va tadbirkorlik subyektlari faolligini rag'batlantirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Maqolada milliy iqtisodiyot barqarorligini ta'minlashda tashqi iqtisodiy siyosatni samarali yo'lga qo'yish bo'yicha xulosa va amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: mamlakat iqtisodiyoti, tashqi iqtisodiy faoliyat, bojxona to'lovlari, boj-tarif siyosati, soliqlar, daromad, samaradorlik.

Abstract: This article analyzes the significance of foreign economic activity in ensuring the stability of the financial system and increasing budget revenues. The processes of integration in the global market, foreign trade relations, and their impact on the financial stability of the state are highlighted. In particular, the increase in foreign currency inflows through export-import operations, as well as customs duties and tax revenues from foreign economic activity, are considered as important factors in forming the revenue side of the state budget. In addition, special attention is paid to the positive impact of foreign economic activity on the development of the private sector, namely the creation of new jobs, the improvement of the investment climate, and the stimulation of entrepreneurial activity. The article presents conclusions and practical recommendations on the effective implementation of foreign economic policy to ensure the stability of the national economy.

Key words: country's economy, foreign economic activity, customs duties, tariff policy, taxes, income, efficiency.

Аннотация: В данной статье проанализировано значение внешнеэкономической деятельности в обеспечении стабильности финансовой системы и увеличении доходов бюджета. Освещены процессы интеграции на мировом рынке, внешнеторговые отношения и их влияние на финансовую устойчивость государства. В частности, рассмотрено увеличение валютных поступлений за счёт экспортно-импортных операций, а также таможенные пошлины и налоговые поступления от внешнеэкономической деятельности как важный фактор формирования доходной части государственного бюджета. Кроме того, особое внимание уделено положительному влиянию внешнеэкономической деятельности на развитие частного сектора, а именно созданию новых рабочих мест, улучшению инвестиционного климата и стимулированию активности предпринимательских субъектов. В статье представлены выводы и практические рекомендации по эффективной реализации внешнеэкономической политики для обеспечения устойчивости национальной экономики.

Ключевые слова: экономика страны, внешнеэкономическая деятельность, таможенные сборы, тарифная политика, налоги, доходы, эффективность.

KIRISH

Tashqi iqtisodiy faoliyat har qanday davlat iqtisodiy siyosatining asosiy yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Uning muhim vositalaridan biri sifatida bojxona tariflari ko'riladi. Bojxona tariflari orqali davlat tashqi savdo jarayonlarini tartibga soladi, milliy bozorni jahon bozori bilan uyg'unlashtiradi hamda moliya tizimining barqarorligini ta'minlashga hissa qo'shadi.

Bojxona tariflari mohiyatan davlatning tashqi iqtisodiy siyosatini amalga oshirish usulidir. Ular chegara orqali olib kiriladigan yoki olib chiqiladigan tovarlarga nisbatan belgilangan bojxona bojlari va yig'implari orqali amalga oshiriladi. Bu jarayon, avvalo, davlat budjeti daromadlarining muhim manbasi bo'lib xizmat qiladi. Bojxona to'lovlari, ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlarda moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga

ega. Chunki ushbu to‘lovlar budget tushumlarida sezilarli ulushni tashkil qiladi va davlatning ijtimoiy-iqtisodiy dasturlarini moliyalashtirish imkonini yaratadi.

Shu bilan birga, bojxona tariflari milliy ishlab chiqaruvchilarni tashqi raqobatdan himoya qiladi. Chet eldan arzon mahsulotlar haddan tashqari ko‘p kirib kelishining oldi olinadi, ichki ishlab chiqarish rivojlanishga qaratilgan ustuvor sharoit yaratiladi. Bu esa yangi ish o‘rinlari yaratish, ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish, soliq tushumlarini ko‘paytirish kabi omillar orqali moliya tizimining barqarorligiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Bojxona tariflarining yana bir muhim jihati fiskal vazifadir. Ya‘ni ular davlat budgeti daromadlarini ko‘paytirishda asosiy vosita sifatida xizmat qiladi. Tarixan bojxona to‘lovlari ko‘pgina mamlakatlarda budgetning asosiy manbai bo‘lgan. Hozirgi zamonda iqtisodiyoti yuqori rivojlangan davlatlarda bu vazifa ikkinchi darajaga o‘tgan bo‘lsa-da, ko‘plab rivojlanayotgan mamlakatlar uchun u hana muhim ahamiyatga ega. Shu orqali davlat moliya tizimi barqarorligi ta‘minlanadi va iqtisodiy xavfsizlik mustahkamlanadi.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va uning asosiy tarkibiy qismi bo‘lgan bojxona tariflari moliya tizimining barqarorligini ta‘minlash va budget tushumlarini oshirishda beqiyos ahamiyat kasb etadi. Ular orqali davlat tashqi savdoni nazorat qiladi, milliy ishlab chiqaruvchilarni himoya qiladi va budget uchun barqaror moliyaviy manbani shakllantiradi. Shu bois, tashqi iqtisodiy siyosatni samarali yo‘lga qo‘yish nafaqat davlat budgeti barqarorligi, balki milliy iqtisodiyotning uzoq muddatli taraqqiyoti uchun ham asosiy omil hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Yuridik (rasmiy-huquqiy) yondashuvda xufiyona iqtisodiyot qonunga zid faoliyat sifatida izohlanadi. Bu yondashuvda uning asosiy xususiyatlari rasmiy yoki davlat ro‘yxatidan o‘tmaganligi, davlat nazoratidan chetda bo‘lishi hamda noqonuniy faoliyat shaklida namoyon bo‘lishi bilan belgilanadi.

Masalan, tadqiqotchilar D. Makarov va V. Esipov xufiyona iqtisodiy faoliyatni nazorat qilishning murakkabligi va mavjud ochiq usullar orqali uni to‘liq aniqlashning qiyinligini ta‘kidlaydilar. V. Ispravnikov va V. Kulikov esa xufiyona iqtisodiyotning mezon sifatida faoliyatning rasmiy ro‘yxatdan o‘tmaganligini va uning qonunchilikka mos kelmasligini ko‘rsatganlar.

B. Dallago esa bu jarayonlarni baholashda “nomuntazam iqtisodiyot” tushunchasidan foydalanib, muntazam qoidalar va qonunlarga bo‘ysunmagan yoki davlat boshqaruvi va nazoratidan chetda qolgan iqtisodiy faoliyat turlarini ifodalaydi.

Iqtisodiy yondashuvda xufiyona iqtisodiyot ko‘proq soliqlarni to‘lashdan yashirilgan iqtisodiy faoliyat sifatida talqin qilinadi. Bu esa uni iqtisodiy kategoriyalar orqali tavsiflash imkonini beradi.

Hisob-statistik yondashuv Milliy hisoblar tizimi (MHT) metodologiyasiga asoslanib, xufiyona iqtisodiy faoliyatning rasmiy statistikada aks etmasligini asosiy mezon sifatida belgilaydi. Ushbu metodologiyaga ko‘ra, xufiyona iqtisodiyot ikki turga bo‘linadi:

a) YAIM hajmida inobatga olinadigan mahsulдор faoliyat turlari; b) YAIM hajmini hisoblashda aks ettirilmaydigan, biroq statistik hisob-kitoblarni aniqlashtirish maqsadida qayd etiladigan faoliyatlar.

Mazkur yondashuvning ustun jihati shundaki, u xalqaro miqyosda qabul qilingan metodologiya asosida yashirin iqtisodiy faoliyatni miqdoriy baholash imkonini beradi. Shu bilan birga, bu yondashuv doirasida iqtisodiy tizimga bevosita ta‘sir ko‘rsatmaydigan ayrim faoliyat turlarining hajmi va tarkibini to‘liq aniqlash imkoniyati cheklangan bo‘lib qolmoqda. Bundan tashqari, statistik ma‘lumotlarning to‘liqligi va ishonchiligi masalalari ham muhim omil sifatida qayd etiladi.

Kompleks yondashuv esa yuqoridagi qarashlarni birgalikda o‘rganishni nazarda tutadi. Masalan, A. Shoxin o‘z tadqiqotlarida xufiyona iqtisodiyotning belgilari sifatida hisob-kitob yuritilmasligi, reglamentatsiyaning yo‘qligi hamda faoliyatning qonunchilik doirasidan chetda qolishini qayd etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu maqolada tashqi iqtisodiy siyosatni takomillashtirishning mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishdagi iqtisodiy ahamiyati regressiya va korrelyatsiya modellaridan foydalanib tahlil qilindi hamda kelgusida amaliy qo‘llash bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bojxona tariflari davlat iqtisodiy siyosatining muhim vositalaridan biri bo‘lib, ular milliy xo‘jalikdagi o‘zgarishlar va xalqaro savdo tendensiyalari bilan uyg‘un ravishda rivojlanib boradi. Davlatlar tomonidan tariflarni qayta ko‘rib chiqish jarayonlari iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlash va budget daromadlarini ko‘paytirishga yo‘naltirilgan.

Avvalo, sanoat mahsulotlariga qo‘yilgan bojlarning qisqarishi yoki ayrim hollarda umuman bekor qilinishi tashqi savdo aylanmasiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi. Bu esa eksport imkoniyatlarini kengaytiradi, valyuta tushumlarini oshiradi va davlat moliya tizimini barqarorlashtiradi. Shuningdek, erkin savdo hududlari va mintaqaviy tarif

ittifoqlari tashqi iqtisodiy munosabatlarni kengaytirib, bojxona yig'implari va soliq tushumlari orqali budget daromadlarini oshirish imkonini yaratadi.

Bundan tashqari, bojxona tariflari va ularga oid qoidalarni unifikatsiya qilish jarayoni xalqaro savdoning barqaror mexanizmlarini shakllantiradi. Masalan, GATT/WTO doirasidagi ko'p tomonlama muzokaralar natijasida rivojlangan mamlakatlarda tariflarning qisqarishi tashqi iqtisodiy munosabatlarni yanada faollashtirgan.

Rivojlangan mamlakatlarda qo'llaniladigan ko'p ustunli tarif tizimi esa turli tovarlarga ularning kelib chiqish mamlakatiga qarab differensial boj stavkalarini belgilash imkonini beradi. Bu tizim tariflarni nafaqat savdoni tartibga solish vositasi sifatida, balki budget daromadlarini diversifikatsiya qilish orqali moliya tizimining barqarorligini ta'minlash omili sifatida ham qo'llash imkonini beradi.

Shu tariqa, bojxona tariflarining bosqichma-bosqich takomillashuvi va xalqaro me'yorlarga moslashuvi davlat moliyaviy barqarorligini ta'minlash, budget tushumlarini oshirish va milliy iqtisodiyotning uzoq muddatli rivojlanishi uchun strategik ahamiyat kasb etadi.

1-jadval. Tashqi iqtisodiy faoliyatning moliya tizimi va budgetga ta'siri

№	Yo'nalishlar	Ta'sir yo'nalishi	Moliya tizimiga ta'siri
1	Eksport operatsiyalari	Valyuta tushumlari ko'payadi	Budgetda valyuta zaxiralari ortadi, moliyaviy barqarorlik ta'minlanadi
2	Import operatsiyalari	Soliq va bojxona yig'implari	Davlat budgetiga qo'shimcha tushumlar ta'minlanadi
3	Bojxona tariflari	Mahalliy ishlab chiqaruvchilarni himoya qiladi	Ichki bozor barqarorligi va soliq tushumlari ortadi
4	Tashqi investitsiyalar	Kapital kirishi	Investitsiya muhiti yaxshilanadi, yangi ish o'rinlari yaratiladi
5	Savdo ittifoqlari va integratsiya	Erkin savdo hududlari	Eksport-import hajmi ortadi, budget daromadlari kengayadi
6	Fiskal vazifa	Davlat daromadlarini ko'paytiradi	Budget barqarorligi va ijtimoiy xarajatlarni moliyalashtirish imkoniyati yaratiladi
7	Ishbilarmonlik faoliyati	Tadbirkorlik rivojlanadi	Soliq bazasi kengayadi, iqtisodiy o'sish sur'ati ta'minlanadi

Tashqi iqtisodiy faoliyat mamlakat moliya tizimi barqarorligini ta'minlashda va budget tushumlarini oshirishda strategik omil hisoblanadi. Eksport va import orqali valyuta tushumlari hamda bojxona yig'implari ortadi, bojxona tariflari mahalliy ishlab chiqaruvchilarni himoya qiladi, investitsiya va integratsiya esa ishbarmonlik muhitini yaxshilaydi hamda yangi ish o'rinlarini yaratadi.

Bojxona tariflari tashqi iqtisodiy siyosatning asosiy vositasi bo'lib, ularning vazifalari milliy iqtisodiyot rivojlanishi va davlat moliya tizimi barqarorligi bilan uzviy bog'liqdir.

Ular import tovarlar narxini oshirish orqali ichki bozorda mahalliy ishlab chiqaruvchilarni chet el raqobatidan himoya qiladi. Bu, ayniqsa, mehnat talab qiladigan tarmoqlar va istiqbolli korxonalar faoliyatini rag'batlantirishda muhim ahamiyatga ega. Agar chet el mahsulotlari ortiqcha miqdorda kirib kelsa, milliy ishlab chiqaruvchilarning bozor ulushi qisqaradi va ularning rivojlanishiga to'siq bo'ladi. Shu bois import hajmlarini oqilona tartibga solish va ichki bozorda narxlar barqarorligini ta'minlash davlat moliyaviy barqarorligi uchun muhim hisoblanadi.

Shu bilan birga, bojxona tariflari davlat budgeti uchun to'g'ridan-to'g'ri moliyaviy manba vazifasini ham bajaradi. XIX asrda AQShda import bojar budget tushumlarining 50 foizini tashkil etgan bo'lsa, hozirgi vaqtda bu ko'rsatkich 1,5 foizdan oshmaydi. Yevropa Ittifoqi, Yaponiya, Xitoy va Janubiy Koreya kabi mamlakatlarda ham iqtisodiy o'sish bilan birga bojxona to'lovlari budget daromadlaridagi ulushini sezilarli ravishda yo'qotgan. Biroq, rivojlanayotgan mamlakatlarda bu ko'rsatkich hali ham yuqori bo'lib, ko'p hollarda davlat budgeti daromadlarining 8–15 foizini tashkil etadi. Demak, bojxona tariflari ayniqsa iqtisodiy taraqqiyot bosqichidagi davlatlarda moliya tizimi barqarorligini ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Biroq bojxona tariflarining kamchiliklari ham mavjud. Masalan, yuqori stavkalar aholi to'lov qobiliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shuningdek, tovarlarni boshqa nom bilan rasmiylashtirish orqali bojxona qoidalarini aylanib o'tish holatlari ham yuzaga kelishi ehtimoldan xoli emas. Bunday sharoitda yuqori tariflar ayrim hollarda budget tushumlarini ko'paytirish o'rniga, aksincha, ularning qisqarishiga olib kelishi mumkin. Shu bois, bojxona stavkalarini optimal darajada belgilash va tashqi savdo uchun qulay muhit yaratish moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda eng to'g'ri yo'l hisoblanadi.

Amaliyot shuni ko'rsatadiki, bojxona tariflarini nisbiy ravishda pasaytirish tashqi savdo aylanmasini kengaytiradi, eksport va import hajmlarini oshiradi va budget tushumlarining ko'payishiga xizmat qiladi. Bu esa

davlat moliya tizimi barqarorligini mustahkamlash, iqtisodiy o‘shish sur‘atlarini ta‘minlash va ijtimoiy xarajatlarni moliyalashtirish imkoniyatlarini kengaytirishga olib keladi.

Bojxona tariflari tashqi iqtisodiy faoliyatda ikki xil vazifani bajaradi:

Milliy ishlab chiqaruvchilarni himoya qilish va ichki bozor barqarorligini ta‘minlash.

Davlat budjeti uchun muhim moliyaviy manba sifatida xizmat qilish.

Ularning samarali tarzda qo‘llanilishi davlat moliya tizimi barqarorligini ta‘minlabgina qolmay, budget tushumlarini ham sezilarli darajada oshirish imkonini yaratadi.

O‘zbekiston iqtisodiyotida tashqi iqtisodiy faoliyat va xususan bojxona tariflarining ahamiyati juda katta.

Ular nafaqat tashqi savdoni tartibga solish vositasi, balki davlat moliya tizimi barqarorligi va budget tushumlarini ko‘paytirishning muhim manbaidir. Avvalo, bojxona tariflari fiskal vazifani bajaradi. Import bojar davlat budjetiga ishonchli tushum manbai hisoblanib, ayrim yillarda ular budget daromadlarining sezilarli qismini tashkil etgan. Ayniqsa, so‘nggi yillarda O‘zbekistonda bojxona to‘lovlarining davlat budjetidagi ulushi yil sayin ortib borayotganini kuzatish mumkin. Bu holat davlat moliyaviy barqarorligini ta‘minlashda tashqi iqtisodiy faoliyatning beqiyos ahamiyatga ega ekanini ko‘rsatadi.

Shu bilan birga, bojxona tariflari mamlakatning savdo va to‘lov balansini muvozanatlashda muhim vosita hisoblanadi. Jahon savdo tashkiloti (GATT/TO) qoidalariga ko‘ra, davlatlar tashqi moliyaviy barqarorlikni ta‘minlash maqsadida import hajmlariga cheklov qo‘yish huquqiga ega. Bu mexanizm davlat moliya tizimini himoya qilish, valyuta zahiralarini saqlash va to‘lov balansi barqarorligini ta‘minlashda qo‘l keladi.

Bundan tashqari, xalqaro hamkorlik doirasida tuziladigan shartnomalar asosida savdo-sotiqda boj stavkalarini pasaytirish imkoniyati mavjud. Bu, bir tomondan, savdoni erkinlashtirsa, ikkinchi tomondan, hamkor davlatlar bilan iqtisodiy aloqalarni mustahkamlaydi. Shu bilan birga, bojxona tariflari tashqi siyosat vositasi sifatida ham xizmat qiladi: agar boshqa mamlakatlar kamsituvchi choralar qo‘llasa, O‘zbekiston ham ularga nisbatan tarif-preferensiyalardan mahrum qilish kabi choralarni qo‘llashi mumkin. Demak, bojxona tariflari nafaqat iqtisodiy, balki savdo-siyosiy vazifani ham bajaradi.

Mamlakat ishlab chiqaruvchilari va eksportchilari uchun bojxona tariflari raqobatbardoshlikni oshirish vositasi bo‘lib xizmat qiladi. Chet eldan olib kiriladigan xomashyo, uskuna va texnologiyalarga imtiyozli yoki bojssiz rejim joriy etilishi mahalliy ishlab chiqaruvchilarni rag‘batlantiradi, eksportbop mahsulot ishlab chiqarish imkoniyatlarini kengaytiradi. Bu esa qo‘shimcha ish o‘rinlari yaratilishi, investitsiya muhitining yaxshilanishi va davlat budjetiga soliq tushumlarining ko‘payishiga olib keladi.

Shuningdek, bojxona tariflari chegara orqali tovar harakatini nazorat qilishda muhim mexanizm hisoblanadi. Hatto stavkalar unchalik yuqori bo‘lmasa ham, ular orqali bojxona xizmati mahsulotlarni aniq tekshirish, rasmiylashtirish va to‘lovlarni hisoblash jarayonini ta‘minlaydi. Bu esa shaffoflikka erishish, noqonuniy savdoni kamaytirish va davlat budjetiga qo‘shimcha tushumlarni kafolatlash imkonini beradi.

O‘zbekiston moliya tizimini barqarorlashtirish va davlat budjeti tushumlarini oshirishda qator vazifalarni bajaradi:

Fiskal vazifa — ishonchli budget manbai.

Savdo va to‘lov balansini muvozanatlash.

Milliy ishlab chiqaruvchilar va eksportchilarni rag‘batlantirish.

Xalqaro hamkorlikda iqtisodiy va siyosiy ta‘sir vositasi.

Davlat nazorati va shaffoflikni ta‘minlash mexanizmi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Davlatlar uchun bojxona tariflari tashqi iqtisodiy faoliyatni tartibga solishning eng muhim vositalaridan biri hisoblanadi. Ular orqali import va eksport operatsiyalari nazorat qilinadi, davlat budjetiga barqaror moliyaviy tushumlar ta‘minlanadi va iqtisodiy barqarorlik mustahkamlanadi. Shu jihatdan, O‘zbekiston va boshqa davlatlarda bojxona-tarif siyosati moliya tizimining barqarorligini ta‘minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Bojxona tariflari qat‘iy belgilangan me‘yorlar asosida qo‘llaniladi. Ular tovarlarning mamlakatga olib kirilishi yoki tashqariga chiqarilishi jarayonida undiriladigan bojar orqali amalga oshiriladi. Mazkur me‘yorlarning yagona bo‘lishi ularni turli shaxslar, shartnomalar yoki boshqa holatlarga qarab o‘zgartirish imkoniyatini istisno etadi. Samimiy shakllantirilgan tarif siyosati davlat iqtisodiyotiga to‘g‘ridan-to‘g‘ri ta‘sir ko‘rsatib, iqtisodiy o‘shish sur‘atlarini jadallashtiradi va budget tushumlarini ko‘paytiradi.

Bundan tashqari, tarif siyosatini amalga oshirishda qo‘shimcha vositalardan ham foydalaniladi. Ular jumlasiga:

muayyan davlatlarga nisbatan beriladigan preferensiyalar yoki yilning ma‘lum davrida joriy etiladigan maxsus tariflar (masalan, qishloq xo‘jaligi mahsulotlari uchun);

tovar qiymatini baholash usullari, chunki aynan ular boj miqdorini belgilaydi;

tovar kelib chiqishini aniqlovchi qoidalar, bu esa tarif imtiyozlaridan foydalanish imkoniyatini yaratadi.

Shu asosda bojxona tariflari siyosatining asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

Chet eldan olib kiriladigan tovarlar tarkibini oqilona boshqarish va milliy iqtisodiyot ehtiyojlariga mos ravishda tartibga solish.

Import va eksport o'rtasidagi muvozanatni saqlash hamda valyuta daromadlari va xarajatlarning barqarorligini ta'minlash.

Ishlab chiqarish va iste'mol tuzilmasida zamonaviy o'zgarishlar kiritish, innovatsion jarayonlarni rag'batlantirish.

Milliy ishlab chiqaruvchilarni chet el raqobatining salbiy ta'siridan himoya qilish.

Jahon iqtisodiyotiga samarali integratsiyani ta'minlash va tashqi bozorlarda raqobatbardoshlikni kuchaytirish.

Bojxona tariflari siyosati tashqi iqtisodiy faoliyatning ajralmas qismi sifatida moliya tizimi barqarorligini ta'minlaydi va davlat budjeti daromadlarini oshirishga xizmat qiladi. O'zbekiston sharoitida ham samarali tarif siyosati orqali iqtisodiy o'sishni jadallashtirish, tashqi savdodan olinadigan tushumlarni ko'paytirish hamda milliy iqtisodiyotning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlash imkoniyati mavjud.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Сертификатланган бухгалтерлар ассоциацияси «АССА» (Association of Chartered Certified Accountants) ҳисоботи маълумотлари асосида шакллантирилди. "Emerging from the shadows. The shadow economy to 2025" // <https://www.accaglobal.com/gb/en.html>
2. Макаров Д. Экономические и правовые аспекты теневой экономики в России // Вопросы экономики, 1998, №3. – С.21-24.
3. Есипов В.М. Теневая экономика. – М.: 1997. – С.42.
4. Исправников В.О., Куликов В.В. Теневая экономика: иной путь и третья сила // Российский экономический журнал, 1997, №3. – С.13-14.
5. Dallago B. (1994) The irregular economy in transition: features, measurement and scope. In: Output Decline in Eastern Europe: Unavoidable, External influence or Homemade? Ed. by R.Z. Holzman et al. IIASA, Luxemburg.
6. Шохин А.Н. Социальные проблемы перестройки. – М.: Экономика, 1989.
7. Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси маълумотлари.
8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 2 октябрдаги ПҚ-4470-сон қарори // Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси – www.lex.uz.
9. <https://qomus.info/uz>.

**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF ECONOMICS

23-24

OCTOBER
2030

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

23-24
OCTOBER
2025

3RD CONFERENCE:
MACHINE LEARNING AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE:
A NEW APPROACH TO ECONOMETRIC ANALYSIS

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

UZBEKISTAN
STRATEGY

23-24 OCTOBER

- ARTIFICIAL INTELLIGENCE
AND DIGITAL TECHNOLOGIES
- ECONOMETRICS AND
BUSINESS ANALYTICS
- DATA SCIENCE (DATABASES)
- DIGITAL GOVERNMENT
- DIGITAL TRANSFORMATION
- ECONOMIC STATISTICS
- QUANTITATIVE MEASUREMENT
OF THE ECONOMY

2nd CONFERENCE:
BANKING AND
FINANCIAL SYSTEM AND
DIRECTIONS FOR DEVELOPING
THE PRIVATE SECTOR

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

СТРАТЕГИЯ
«УЗБЕКИСТАН – 2030»

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

strategy2025.tsue.uz

YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH
SHAROITIDA BARQAROR IQTISODIY
O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI

2030

<https://strategy2025.tsue.uz/>

TASHKENT STATE UNIVERSITY OF ECONOMICS ФОРУМ UZBEKISTAN
STRATEGY

ISSN: 2992-8982

Elektron pochta: sq1141983@gmail.com

Telefon: +998 93 124 57 11

Sayt: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Telegram: https://t.me/taraqqiyot_va_talim_uz

ISBN 978-9910-8110-8-1

9 789910 811081

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

2030
UZBEKISTAN
STRATEGY

BANK-MOLIYA TIZIMI
VA XUSUSIY SEKTORNI
RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI